

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/243683,Wyjazd-Pamieci-do-KL-Mauthausen-KL-Gusen-KL-Ebens-ee-Steyr-i-Zamku-Smierci-Harthe.html>
17.06.2026, 22:45

[Następny](#)

[Powrót](#)

Wyjazd Pamięci do KL Mauthausen, KL Gusen, KL Ebensee, Steyr i Zamku Śmierci Hartheim w Górnej Austrii - 25-30 maja 2026

25.05.2026

Tegoroczny majowy Wyjazd Pamięci do Górnej Austrii został zorganizowany, podobnie jak w latach poprzednich, przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu i Stowarzyszenie Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych z siedzibą w Poznaniu (SRPOOK). Tradycyjnie uczestniczyli w nim również laureaci ogólnopolskiego konkursu historycznego „Sztafeta Pamięci. Losy mojej rodziny w czasie II wojny światowej”, realizowanego przez IPN w Poznaniu. Jego rozstrzygnięcie miało miejsce w maju 2026 r. W tym roku była to już X edycja tego cieszącego się dużą popularnością konkursu. W wyjeździe biorą także udział przedstawiciele polskich rodzin ofiar zamordowanych w niemieckich obozach koncentracyjnych zlokalizowanych na terenie Austrii w okresie II wojny światowej oraz członkowie stowarzyszeń, urzędów administracji rządowej, samorządowej i towarzystw patriotycznych.

Wyjazdy Pamięci organizowane przez IPN i SRPOOK mają swoją bogatą, dziesięcioletnią historię. Pierwszy z nich odbył się w 2016 r. Co roku towarzyszące im emocje są ogromne, szczególnie dla rodzin ofiar systemu obozów koncentracyjnych Mauthausen-Gusen i Zamku Śmierci Hartheim. Dla wielu z nich jest to jedyna okazja w życiu, by odwiedzić miejsca, w których cierpieli i ginęli ich bliscy. Każdy wyjazd jest wyjątkowy, tak było również i w tym roku. Polska delegacja odwiedziła zawsze obecne na mapie podróży do Górnej Austrii Miejsca Pamięci w Gusen (Memorial Gusen), miasteczko St. Georgen an der Gusen, Mauthausen (KZ-Gedenkstätte Mauthausen), Miejsce Pamięci Ebensee i Hartheim (Lern- und Gedenkort Schloss Hartheim).

W tym roku zwiedziliśmy również miasto Steyr oraz lokalne muzeum (Museum Arbeitswelt), które zarządza wystawą stałą umieszczoną w wydrążonym przez więźniów w okresie II wojny światowej tunelu przeciwlotniczym pod zamkiem Lamberg w centrum miasta Steyr. Tunel drążyli więźniowie pobliskiego KL Steyr-Münichholz podległego centrali w Mauthausen. Tunel, który służył mieszkańcom Steyr jako schron przeciwlotniczy, obecnie udostępniany jest zwiedzającym (Stollen der Erinnerung). Umieszczono w nim bardzo ciekawą wystawę stałą. Została ona przygotowana przez Mauthausen Komitee Steyr i przedstawia historię narodowego socjalizmu w mieście Steyr oraz niewolniczą pracę więźniów i robotników przymusowych w mieszczących się w tym mieście zakładach przemysłowych, w tym wielu z Polski. Warto dodać, że firma Steyr-Daimler-Puch AG przez cały okres II wojny światowej niewolniczo wykorzystywała na terenie całej Austrii, ale także i w okupowanej Polsce (przejęte w 1939 r. przez niemieckie władze okupacyjne polskie zakłady zbrojeniowe w Radomiu), więźniów obozów koncentracyjnych oraz robotników przymusowych.

Nie zabrakło nas również w miasteczkach St. Georgen an der Gusen oraz Mauthausen, gdzie znajduje się rzeźba sarenki. Została ona wykonana przez polskiego więźnia KL Mauthausen Stanisława Krzekotowskiego z Poznania na polecenie komendanta KL Mauthausen Franza Ziereisa. Polska delegacja przy okazji wizyty w tym miejscu zawsze ubrana jest w specjalne okolicznościowe koszulki z wizerunkiem sarenki, na których umieszczone zostały także słowa wiersza „Jesteśmy jak żywe kamienie” Włodzimierza Wnuka, więźnia Gusen. (Kod QR, który jest

na koszulce odnosi się do strony internetowej IPN edukacja.ipn.gov.pl, gdzie w trzech językach zamieszczona jest informacja o autorze rzeźby Stanisławie Krzekotowskim). Koszulki zostały zaprojektowane przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu.

Odwiedziliśmy także siedzibę Regionu Świadomości Mauthausen-Gusen-St. Georgen w St. Georgen an der Gusen, gdzie spotkaliśmy się z zarządzającą tym obiektem dyrektorką Andreą Wahl oraz Robertem Hofstadlerem, członkiem Stowarzyszenia Przyjaciół Ruin Spilberga. Polska delegacja zwiedziła również wystawę opowiadającą historię wykopalisk prowadzonych w okresie II wojny światowej w okolicach KL Gusen pt. „Opór, śmierć i Przetrawanie. O wykopaliskach archeologicznych w obozie koncentracyjnym Gusen”. W ruinach Zamku Spilberg od 1941 r. polscy więźniowie polityczni KL Gusen przeprowadzali na rozkaz komendanta tego obozu okrutnego Karla Chmielewskiego wykopaliska, które przyniosły niezwykle na skalę europejską odkrycia archeologiczne. Komando Spilberg pracujące na zamku stało się wkrótce źródłem polskiego oporu w Gusen. Część z wykopanych wówczas przedmiotów znalazła się na prezentowanej w budynku Regionu Świadomości wystawie.

Wyjazdy Pamięci oprócz uhonorowania najlepszych uczestników konkursu „Sztafeta pamięci...”, a także umożliwienia rodzinom ofiar odwiedzenia miejsca śmierci ich bliskich, odgrywają także inne ważne role. Przede wszystkim popularyzują wiedzę o systemie niemieckich obozów koncentracyjnych zlokalizowanych na terenie dzisiejszej Austrii. Dzięki nim obserwujemy coraz większe i niesłabnące zainteresowanie tym tematem. Z każdego wyjazdu przygotowujemy bogaty materiał sprawozdawczy i ikonograficzny. Wyjazdy pełnią także funkcje edukacyjne i naukowe z uwagi na udział w nich badaczy dziejów najnowszych, przedstawicieli zaprzyjaźnionych instytucji i nauczycieli z całej Polski. Ich uczestnicy poznają i odkrywają miejsca, do których nie docierają na co dzień turyści z Polski, a także przywracają godną pamięć o zapomnianych zbrodniach dokonanych w okresie II wojny światowej na Polakach na terenie dzisiejszej Austrii. Udział w wyjeździe trzech pokoleń Polaków jest wyjątkową „sztafetą pamięci”, wymianą wiedzy, ale też i wspomnień. Jest to również sentymentalna podróż, podczas której jesteśmy świadkami odnalezienia śladów bliskich oraz hołdu oddanego niewinnym ofiarom – Bohaterom. To wyjątkowo wzruszające, pełne emocji chwile. Tak było również i w tym roku, kiedy kolejne osoby odnalazły ślady swoich bliskich lub znajomych.

Pracownicy Instytutu Pamięci Narodowej i członkowie Stowarzyszenia dokładają wszelkich starań, by wyjazdy miały gruntowną oprawę merytoryczną i bardzo wysoki poziom organizacyjny. A wszystko z uwagi na fakt, że mimo podejmowania przez nas ogromnych wysiłków edukacyjnych, świadomość o cierpieniu polskich obywateli II RP osadzonych w obozach koncentracyjnych na terenie dzisiejszej Austrii jest w Polsce nadal niewystarczająca. Symbolem tej niepamięci jest Gusen – obóz wyniszczenia dla polskiej inteligencji założony przez Niemców w 1940 r. Mimo wielu trudności jesteśmy optymistami, obserwując laureatów konkursu i widząc determinację rodzin w upamiętnianiu swoich bliskich.

Wyjazdy Pamięci, w których przez ostatnie lata wzięły udział setki osób, odgrywają zatem niebagatelną rolę w przywracaniu tej pamięci, co solidarnie podkreślają wszyscy uczestnicy. To wielkie zobowiązanie, które staramy się realizować, wypełniając testament zamęczonych i zamordowanych tam Polaków.

Zachęcamy do szczegółowego zapoznania się z relacją z każdego dnia Wyjazdu Pamięci 2025 do Górnej Austrii.

Tekst: Marta Szczesiak-Ślusarek, Tomasz Cieślak

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Poznań

Relacja

Powiązane wiadomości

Piąty dzień Wyjazdu Pamięci – Gusen, 30 maja 2026

Czwarty dzień Wyjazdu Pamięci – Zamek Śmierci Hartheim, 29 maja 2026

Gala finałowa X edycji konkursu „Sztafeta pamięci. Losy mojej rodziny w czasie II wojny światowej” – Sankt Florian, 26 maja 2026

Trzeci dzień Wyjazdu Pamięci – Steyr, 28 maja 2026

Drugi dzień Wyjazdu Pamięci - KL Ebensee, 27 maja 2026

Pierwszy dzień Wyjazdu Pamięci - KL Mauthausen, 26 maja 2026